

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΞΟΝΑΣ 4 ΤΟΥ ΠΑΑ
«ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER»

**ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER
ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΡΙΣΑΣ
(ΑΞΟΝΑΣ 4 ΤΟΥ Π. Α. Α. 2007-2013)**

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ

(Διανέμεται Δωρεάν)

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.

«Α. Ε. ΝΟ. Λ. Α. Ε.»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 για την 4η Προγραμματική περίοδο προβλέπει την εφαρμογή των ακόλουθων αξόνων :

Άξονας 1 :	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας
Άξονας 2:	Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου
Άξονας 3:	Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας
Άξονας 4:	Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER

Η Α.Ε.ΝΟ.Λ. Α.Ε. δραστηριοποιείται στην υλοποίηση των **Αξόνων 3 και 4**, έχοντας ήδη υπογράψει σύμβαση με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για την διαχείριση του Άξονα 4 «Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER» για τον Νομό Λάρισας.

ΑΞΟΝΑΣ 4 ΤΟΥ Π.Α.Α. 2007 - 2013:

«ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER»

ΓΕΝΙΚΑ

Το 1991 ξεκίνησε η εφαρμογή της πρωτοβουλίας LEADER στη χώρα μας, η οποία αποτέλεσε την αρχή μίας νέας προσέγγισης στην πολιτική της αγροτικής ανάπτυξης. Μέσω της LEADER στηρίχθηκε η ολοκληρωμένη και πολυτομεακή ανάπτυξη, ενώ παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν και να επιλέξουν οι ίδιες τον τρόπο και τη "διαδρομή" ανάπτυξής τους. Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα της πρώτης πειραματικής εφαρμογής και η διαπίστωση ότι η πρωτοβουλία συνέβαλε, αντιστρόφως ανάλογα με τον προϋπολογισμό της, στην ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού, οδήγησαν σε ένα πιο συστηματικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό της LEADER II. Η εφαρμογή της πρωτοβουλίας συνεχίστηκε κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο μέσω της LEADER+, η οποία κινήθηκε στη λογική και τη φιλοσοφία των προηγούμενων εφαρμογών, επιδιώκοντας να ανακαλύψει τρόπους αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων των διαρθρωτικών δομών και πολιτικών στον αγροτικό χώρο.

Η πρωτοβουλία LEADER, μετά την εμπειρία τριών περιόδων προγραμματισμού, έχει φτάσει σε επίπεδο ωριμότητας που δίνει τη δυνατότητα στις αγροτικές περιοχές να εφαρμόσουν ευρύτερα την προσέγγιση

LEADER στο πλαίσιο του Άξονα 4 του Π.Α.Α. 2007 – 2013 εξυπηρετώντας βασικούς στόχους του Προγράμματος.

Αναλυτικότερα, η **προσέγγιση LEADER στο πλαίσιο του Άξονα 4 του Π.Α.Α. 2007 – 2013** περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης σε τοπική βάση, που προορίζονται για σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές μικρότερες της περιφέρειας,
- Τοπικές εταιρικές σχέσεις δημόσιου – ιδιωτικού τομέα, καλούμενες «Ομάδες Τοπικής Δράσης»,
- Προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω με εξουσία λήψης αποφάσεων για τις Ομάδες Τοπικής Δράσης όσον αφορά την εκπόνηση και την εφαρμογή μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης,
- Πολυτομεακό σχεδιασμό και υλοποίηση της στρατηγικής με βάση την αλληλεπίδραση μεταξύ φορέων και έργων διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας,
- Εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων,
- Εφαρμογή έργων συνεργασίας,
- Δικτύωση των τοπικών εταιρικών σχέσεων.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το εγκεκριμένο χρηματοδοτικό σχήμα του Τοπικού Προγράμματος φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	11.618.570€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	7.000.000€
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.525.000€
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.475.000€
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.618.570€

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι στόχοι του τοπικού προγράμματος LEADER για το Ν. Λάρισας, καθώς και η στρατηγική που υιοθετείται για την επίτευξη των στόχων αυτών, διαμορφώθηκαν λαμβάνοντας υπόψη την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT για την προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης, το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Σ.Σ.Α.Α.) και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 (ΠΑΑ) και κυρίως τον Άξονα 4 αυτού, τις εισηγήσεις και απόψεις τοπικών φορέων και πληθυσμού μέσα από τις διαδικασίες διαβούλευσης, σύμφωνα και με τα σχετικώς προβλεπόμενα στην προκήρυξη.

Ο Άξονας 4 και **το προτεινόμενο πρόγραμμα** εξυπηρετούν **τη στρατηγική αντιμετώπισης των σοβαρών επιπτώσεων της ΚΑΠ στην αγροτική οικονομία στην κατεύθυνση της ολοκληρωμένης και βιώσιμης ανάπτυξης.**

Η στρατηγική αυτή εξυπηρετείται από τους ακόλουθους **Στόχους:**

- τη διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροτοδιατροφικού τομέα της περιοχής
- τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές
- την ενεργοποίηση ενδογενούς δυναμικού μέσα από την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
- την ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- την ενθάρρυνση της πολυδραστηριότητας και της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας προς μη γεωργικές δραστηριότητες

Όλοι οι **Στόχοι διατρέχονται** από τη λογική της προσπάθειας για ενίσχυση της απασχόλησης, στήριξη της επιχειρηματικότητας, δημιουργία ίσων ευκαιριών σε νέους, γυναίκες και ειδικές ομάδες πληθυσμού, μείωση των διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών και προστασία του περιβάλλοντος κάθε δράσης.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

Η περιοχή παρέμβασης του Προγράμματος για το Νομό Λάρισας αποτελείται από **103 Δημοτικά διαμερίσματα**, που ανήκουν σε **είκοσι τρεις (23) Δήμους του Νομού Λάρισας** συνολικής έκτασης 3.247,33 τ.χλμ. και πραγματικού πληθυσμού 102.756 ατόμων (ΕΣΥΕ, απογραφή 2001)

Συγκεκριμένα από τους εξής Δήμους, με τα αντίστοιχα Δημοτικά διαμερίσματα:

Δ. ΑΓΙΑΣ : Δ.Δ. Αγιάς, Αετολόφου, Ανάβρας

Δ. ΑΜΠΕΛΩΝΟΣ : Δ.Δ. Αμπελώνος, Βρουτόπου, Δελερίων, Ροδιάς

Δ.ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ: Δ.Δ. Κρανέας Ελασσόνας

Δ. ΑΡΜΕΝΙΟΥ: Δ.Δ. Αρμενίου, Μεγάλου Μοναστηρίου, Νίκης, Σωτηρίου

Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Δ.Δ. Γιάννουλης, Φαλάννης

Δ. ΕΛΑΣΣΟΝΟΣ: Δ.Δ. Ελασσόνας, Βαλανίδας, Γαλανόβρυσης, Κεφαλοβρύσου, Στεφανοβούνου

Δ. ΕΝΙΠΠΕΑ : Δ.Δ. Μεγάλου Ευυδρίου, Αγίου Γεωργίου Φαρσάλων, Βασιλή, Κατωχωρίου, Κρήνης, Πολυνερίου, Σταυρού, Υπερείας

Δ. ΕΥΡΥΜΕΝΩΝ: Δ.Δ. Παλαιοπύργου

Δ. ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΥ: Δ.Δ. Αιγάνης, Ραψάνης

Δ. ΚΙΛΕΛΕΡ: Δ.Δ. Κιλελέρ (Κυψέλης), Αγναντερής, Καλαμακίου, Μελίσσης, Νέου Περιβολίου

Δ. ΚΟΙΛΑΔΑΣ : Δ.Δ. Κοιλάδος, Αμυγδαλέας, Ελευθερών, Κουτσοχέρου, Λουτρού Λαρίσης, Μάνδρας, Ραχούλας

Δ. ΚΡΑΝΝΩΝΟΣ : Δ.Δ. Αγίων Αναργύρων, Αγίου Γεωργίου Λαρίσης, Βουναίων, Δοξαρά, Κραννώνος, Κυπαρίσσου, Μαυροβουνίου, Μικρού Βουνού, Ψυχικού

Δ. ΛΑΚΕΡΕΙΑΣ: Δ.Δ. Αμυγδαλής, Καστρίου

Δ. ΛΑΡΙΣΑΣ : Δ.Δ. Τερψιθέας

Δ. ΜΑΚΡΥΧΩΡΙΟΥ: Δ.Δ. Μακρυχωρίου

Δ. ΜΕΛΙΒΟΙΑΣ : Δ.Δ. Σκήτης, Σκλήθρου

Δ. ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ: Δ.Δ. Ναρθακίου, Δένδρων Φαρσάλων, Διλόφου Φαρσάλων, Καλλιθέας
Φαρσάλων, Σκοπιάς

Δ. ΝΕΣΣΩΝΟΣ : Δ.Δ. Συκουρίου, Καλοχωρίου, Κυψελοχωρίου, Νέσσωνος, Όσσης, Σπηλιάς

Δ. ΝΙΚΑΙΑΣ : Δ.Δ. Νικαίας, Δίλοφου Λάρισας, Ζαππείου, Μοσχοχωρίου, Μύρων, Νέας Λεύκης,
Νέων Καρυών, Χαράς

Δ. ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ : Δ.Δ. Πλατυκάμπου, Γαλήνης, Γλαύκης, Ελευθερίου, Μελίας, Μελισσοχωρίου,
Ναμάτων, Ομοροχωρίου, Χάλκης

Δ. ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ : Δ.Δ. Βαμβακούς, Αμπελείας, Δασολόφου, Ερετριάς, Ζωοδόχου Πηγής, Κάτω
Βασιλικών, Νεράιδας, Πολυδαμείου, Ρευματιάς, Σιτοχώρου, Σκοτούσσης,
Χαλκιάδων

Δ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ : Δ.Δ. Αργυροπουλείου, Δαμασίου, Δένδρων Τυρνάβου

Δ. ΦΑΡΣΑΛΩΝ : Δ.Δ. Αχιλλείου, Βρυσιών, Φαρσάλων

Οι σχετικές παρεμβάσεις θα μπορούν να υλοποιηθούν σε Δημοτικά Διαμερίσματα με πληθυσμό μέχρι **5.000 κατοίκους**. Επιτρέπεται η υλοποίηση παρεμβάσεων σε εκτός σχεδίου περιοχές Δημοτικών /Τοπικών Διαμερισμάτων με πληθυσμό από **5.000 έως και 10.000 κατοίκους**

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διάθρωση του τοπικού προγράμματος ανά Μέτρο, Ομάδα Υπομέτρων, Υπομέτρα και Δράσεις αποτυπώνεται συνοπτικά παρακάτω:

ΜΕ-ΤΡΟ	ΟΜΑΔΑ ΥΠΟ-ΜΕΤΡΩΝ	ΥΠΟ-ΜΕ-ΤΡΟ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕ-ΤΟΧΗ
41	411	L123	L123α	Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.	1.980.000	990.000	990.000
			L123β	Αύξηση της αξίας των δασοκομικών προϊόντων.	600.000	300.000	300.000
	413	L311	L311-2	Ίδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής.	220.000	110.000	110.000
			L311-3	Ίδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκέψιμων αγροκτημάτων.	500.000	250.000	250.000
			L311-4	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας).	160.000	80.000	80.000

		L311-5	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων.	121.000	60.500	60.500
		L311-6	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών	100.000	50.000	50.000
		L311-7	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.	140.000	70.000	70.000
	L312	L312-1	Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων.	1.000.000	500.000	500.000
		L312-2	Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.	360.000	180.000	180.000
		L312-3	Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.	740.000	370.000	370.000
		L312-5	Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας.	200.000	100.000	100.000
	L313	L313-1	Ίδρυση και εκσυγχρονισμός τοπικών κέντρων τουριστικής πληροφόρησης (γραφεία – περίπτερα ενημέρωσης και πληροφόρησης).	90.000	90.000	0
		L313-2	Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων.	100.000	100.000	0
		L313-4	Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών.	78.570	55.000	23.570
		L313-5	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.	1.000.000	500.000	500.000
		L313-6	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, χώρων εστίασης και αναψυχής.	940.000	470.000	470.000
		L313-8	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσισγνωσίας).	720.000	360.000	360.000
	L321	L321-2	Χώροι άσκησης πολιτιστικών, αθλητικών, εκπαιδευτικών, περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων, καθώς και δραστηριοτήτων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, όπως κέντρα φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας, δημοτικές βιβλιοθήκες, ωδεία, κ.λ.π	195.000	195.000	0
		L321-3	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς – στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών.	300.000	225.000	75.000
		L322-1	Βελτίωση και ανάπτυξη κοινοχρήστων χώρων.	80.000	80.000	0
	L322	L322-2	Αποκατάσταση κτιρίων για κοινωφελή χρήση.	50.000	50.000	0
		L322-3	Αποκατάσταση εξωτερικών όψεων κτισμάτων με ιδιαίτερα στοιχεία αισθητικής και ιστορικής αξίας.	240.000	144.000	96.000

		L 323	L323-1	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών, όπως βελτίωση – σήμανση μονοπατιών, φυτοτεχνικές εργασίες, τεχνικά έργα μικρής κλίμακας για την προστασία του εδάφους, διαμόρφωση θέσεων θέας, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.	45.000	45.000	0
			L323-2α	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτισμικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου που δεν είχαν ποτέ παραγωγική δραστηριότητα(όπως βρύσες, γεφύρια)	120.000	120.000	0
			L323-2β	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτισμικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου τα οποία είχαν παραγωγική δραστηριότητα μόνο κατά το παρελθόν και ενισχύονται ώστε να καταστούν επισκέψιμα και επιδεκτικά (όπως μύλοι, λιοτρίβια, πατητήρια).	134.000	100.500	33.500
			L323-4	Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία-συλλογές-εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά	110.000	110.000	0
421		L 421α	L 421α	Διατοπικές Συνεργασίες	70.000	70.000	0
		L 421β	L 421β	Διεθνικές (διακρατικές) Συνεργασίες	84.000	84.000	0
431		L431.α	L431.α	Δαπάνες λειτουργίας της Ο.Τ.Δ.	1.050.000	1.050.000	0
		L431.β	L431.β	Απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση στην περιοχή παρέμβασης.	91.000	91.000	0
ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ					11.618.570	7.000.000	4.618.570

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Το τοπικό πρόγραμμα για το Νομό Λάρισας περιλαμβάνει αναλυτικά τα παρακάτω Μέτρα/Υπομέτρα και Δράσεις :

ΜΕΤΡΟ 4.1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ /ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Υπομέτρο L123 *Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων*

Στο Υπομέτρο εντάσσονται οι δράσεις :

L123α : Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύεται η στήριξη επιχειρήσεων μεταποίησης /εμπορίας προϊόντων που καλύπτονται από το Παράρτημα Ι, που ακολουθεί στο τέλος του εντύπου.

Δικαιούχοι :	Δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δύνανται να υλοποιήσουν πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής .
Επιχορήγηση	50%
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	500.000 €

Περιορισμοί :

- ✓ Η ενίσχυση παρέχεται σε περιπτώσεις όπου, τόσο οι πρώτες ύλες, όσο και το αποτέλεσμα της επεξεργασίας τους, αποτελούν προϊόν που καλύπτεται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης.
- ✓ Δεν παρέχεται στήριξη σε επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό τη μορφή της κοινωνίας, της εταιρείας αστικού δικαίου και κοινοπραξίας.
- ✓ Αποκλείεται η ενίσχυση:
  - α) επενδύσεων για τη μεταποίηση ή την εμπορία προϊόντων που προέρχονται από χώρες εκτός Ε.Ε.
  - β) επενδύσεων παρασκευής και εμπορίας προϊόντων απομίμησης ή υποκατάστασης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και του μελιού.
  - γ) επενδύσεων στο επίπεδο λιανικού εμπορίου
  - δ) επενδύσεων που αφορούν γενετικά τροποποιημένα προϊόντα
  - ε) επενδύσεων οι οποίες έχουν ενισχυθεί ή προβλέπεται η ενίσχυσή τους στα πλαίσια των ΚΟΑ

L123 β: Αύξηση της αξίας των δασοκομικών προϊόντων

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύεται η στήριξη επιχειρήσεων μεταποίησης / εμπορίας προϊόντων της δασοκομίας, κατά την έννοια του άρθρου 28 του Καν (ΕΚ) 1698/2005 και μέχρι την πρωτογενή επεξεργασία του ξύλου και των δασικών προϊόντων.

Ως πρωτογενή δασικά προϊόντα θεωρούνται η στρογγυλή ξυλεία όλων των διαστάσεων κωνοφόρων και πλατύφυλλων, καυσόξυλα, φελός, ερικόριζα. Η πρωτογενής επεξεργασία των ανωτέρω δασικών προϊόντων στοχεύει κυρίως στην παραγωγή των ακολούθων δασικών προϊόντων: πριστή ξυλεία όλων των διαστάσεων κωνοφόρων και πλατύφυλλων ειδών, στύλοι ΔΕΗ, σχίζες, στρογγύλια, βουβά, ξύλο θρυμματισμού, ξυλάνθρακες, ξυλοκυτταρίνη, λιγνίνη, μορισσανίδες, ινοσανίδες, επικολλητά, αντικολλητά, MDF

Δικαιούχοι :	Δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δύνανται να υλοποιήσουν πολύ μικρές επιχειρήσεις, κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής και του Καν(ΕΚ) 800/2008.
Επιχορήγηση	50%
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	500.000 €

ΜΕΤΡΟ 413. Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης/Ποιότητα ζωής/ Διαφοροποίηση**Υπομέτρο L311: Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.**

Στο υπομέτρο αυτό εντάσσονται οι παρακάτω δράσεις:

L311-2: Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής

L311-3: Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκέψιμων αγροκτημάτων

L311-4 : Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας).

L311-5: Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων

L311-6 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

L311-7 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α ' μεταποίηση

Δικαιούχοι:	Φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική ή απασχόληση κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.
Επιχορήγηση:	50%
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	300.000 € Εκτός της δράσης <ul style="list-style-type: none"> • L311-3 όπου το μέγιστο ύψος επένδυσης μπορεί να φτάσει τα 600.000€ εφόσον περιλαμβάνει υποδομή διανυκτέρευσης ,με δυναμικότητα έως 40 κλίνες

Περιορισμοί:

- ✓ Ενίσχυση πολύ μικρών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361/EK της Επιτροπής και τον Καν(εκ)800/2008
- ✓ Όσον αφορά στις επενδύσεις για υποδομές διανυκτέρευσης και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις, αυτές υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8-4-2009 (ΦΕΚ 670/Β/10-4-2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως ισχύει κάθε φορά
- ✓ Όσο αφορά τα επισκέψιμα αγροκτήματα η ελάχιστη απαιτούμενη έκταση δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 20 στρεμμάτων .

Υπομέτρο : L 312 Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων

Στο υπομέτρο αυτό εντάσσονται οι παρακάτω δράσεις:

L312-1 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων

L312-2 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

L312-3 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση

L312-5 : Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας. Απαιτούμενη κρίσιμη μάζα για τη βιωσιμότητα του δικτύου

πέντε (5) τουλάχιστον επιχειρήσεις ή τα 2/3 αν αντιστοιχούν σε περισσότερες από πέντε επιχειρήσεις να δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης του τοπικού προγράμματος, σε αντικείμενο που σχετίζεται με τομείς και δραστηριότητες που εντάσσονται στον Άξονα 4.

Δικαιούχοι:	Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ ΕΚ και τον Καν (Ε Κ) 800/2008
Επιχορήγηση :	50%
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	300.000 €. Εκτός της δράσης <ul style="list-style-type: none"> • L312-5 όπου, αν δεν προβλέπονται προμήθεια εξοπλισμού ή κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων, το μέγιστο ύψος επένδυσης μπορεί να φτάσει τις 100.000€

Υπομέτρου L313. Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο του υπομέτρου εντάσσονται παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα και ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας.

Α) Δράσεις που αφορούν παρεμβάσεις **δημοσίου χαρακτήρα** :

L313-1: Ίδρυση και εκσυγχρονισμός τοπικών κέντρων τουριστικής πληροφόρησης (γραφεία – περίπτερα ενημέρωσης και πληροφόρησης).

L313-2 : Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων

L313-4 : Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών.

Δικαιούχοι:	ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημοσίου χαρακτήρα
Επιχορήγηση :	100% Εκτός της δράσης : <ul style="list-style-type: none"> • L313-4 που είναι 70%
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	300.000 €. Εκτός της δράσης <ul style="list-style-type: none"> • L313-4 όπου το μέγιστο ύψος επένδυσης μπορεί να φτάσει τις 100.000€

Β)Δράσεις που αφορούν παρεμβάσεις **ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας** :

L313-5 : Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης

L313-6 : Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής

L313-8 : Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης).

Δικαιούχοι:	Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ ΕΚ και τον Καν (Ε Κ) 800/2008.
Επιχορήγηση:	50%
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	300.000 €. Εκτός της δράσης <ul style="list-style-type: none"> • L313-5, όπου το μέγιστο ύψος επένδυσης μπορεί να φτάσει τα 600.000€ για υποδομές διανυκτέρευσης και με δυναμικότητα έως 40 κλίνες

Περιορισμοί:

- ✓ Όσον αφορά στις επενδύσεις για υποδομές διανυκτέρευσης και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις, αυτές υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8-4-2009 (ΦΕΚ 670/Β/10-4-2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως ισχύει κάθε φορά. Για τις περιπτώσεις εκσυγχρονισμού των υποδομών διανυκτέρευσης, οι σχετικές παρεμβάσεις θα πρέπει να συνοδεύονται υποχρεωτικά με αύξηση της δυναμικότητας τους μέχρι το όριο που ορίζεται ανωτέρω, με προσθήκη καθ' ύψος ή/και κατ' επέκταση.

Υπομέτρο L321 Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό

Στο πλαίσιο του υπομέτρου εντάσσονται οι παρακάτω δράσεις :

L321-2 : Χώροι άσκησης πολιτιστικών, αθλητικών, εκπαιδευτικών, περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων, καθώς και δραστηριοτήτων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, όπως κέντρα φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας, δημοτικές βιβλιοθήκες, ωδεία, κ.λ.π

L321-3 : Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς – στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών.

Δικαιούχοι:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>L321-2</i> : ΟΤΑ α' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα. • <i>L321-2</i> : ΟΤΑ , τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα
Επιχορήγηση :	<ul style="list-style-type: none"> • 100% για τη δράση L321-2 • 75% για τη δράση L321-3
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	<ul style="list-style-type: none"> • 300.000€ για τη δράση L321-2 • 30.000€ για τη δράση L321-3

Υπομετρο L322 Ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών

Στο πλαίσιο του υπομέτρου εντάσσονται οι δράσεις :

Δράση L322-1 : Βελτίωση και ανάπλαση κοινοχρήστων χώρων

Δράση L322-2 : Αποκατάσταση κτιρίων για κοινωφελή χρήση

Δράση L322-3 : Αποκατάσταση εξωτερικών όψεων κτισμάτων με ιδιαίτερα στοιχεία αισθητικής και ιστορικής αξίας

Δικαιούχοι:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>L322-1</i> ΟΤΑ α' βαθμού • <i>L322-2</i> ΟΤΑ α' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα. • <i>L322-3</i> Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι νόμιμοι ιδιοκτήτες του ακινήτου, για το οποίο προορίζεται η ενίσχυση.
Επιχορήγηση :	<ul style="list-style-type: none"> • 100% για τις δράσεις L322-1 και L322-2 • 60% για τη δράση L322-3
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	<ul style="list-style-type: none"> • 300.000€ τις δράσεις L322-1 και L322-2 • 40.000€ για τη δράση L322-3.

Περιορισμοί (για την υλοποίηση της δράσης L322-3) :

- ✓ Η ύπαρξη μελέτης συνολικής αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή η ύπαρξη σχεδίου αναβάθμισης αυτού.
- ✓ Η δράση δεν μπορεί να υλοποιηθεί σε χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς.
- ✓ Κατά προτεραιότητα θα εντάσσονται περιοχές στις οποίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα

Υπομετρο L323 Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς

Στο πλαίσιο του υπομέτρου εντάσσονται οι δράσεις :

L323-1 : Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών, όπως βελτίωση –σήμανση μονοπατιών, φυτοτεχνικές εργασίες, τεχνικά έργα μικρής κλίμακας για την προστασία του εδάφους, διαμόρφωση θέσεων θέας, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

L323-2α : Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτισμικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου που δεν είχαν ποτέ παραγωγική δραστηριότητα(όπως βρύσες, γεφύρια)

L323-2β : Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτισμικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου τα οποία είχαν παραγωγική δραστηριότητα μόνο κατά το παρελθόν και ενισχύονται ώστε να καταστούν επισκέψιμα και επιδεκτικά (όπως μύλοι, λιοτρίβια, πατητήρια).

L323-4 : Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία-συλλογές - εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική/αγροτική/πολιτιστική Κληρονομιά

Δικαιούχοι:	<ul style="list-style-type: none"> • L323-1, L323-2α και L323-4 ΟΤΑ , τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης , καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα. • L323-2β ΟΤΑ , τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα καθώς και φυσικά και νομικά πρόσωπα.
Επιχορήγηση :	100% Εκτός της δράσης : <ul style="list-style-type: none"> • L323-2β που είναι 75%
Μέγιστο ύψος επένδυσης :	300.000 € Εκτός της δράσης : <ul style="list-style-type: none"> • L323-2β όπου το μέγιστο ύψος επένδυσης μπορεί να φτάσει τις 200.000€

Περιορισμοί :

- ✓ Η δράση L323-1 εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα στις περιοχές Natura 2000
- ✓ Για τα έργα που υλοποιούνται στα πλαίσια των δράσεων L323-2α και L323-β θα **πρέπει:**
  - α) να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε αυτά.
  - β) να υλοποιούνται σύμφωνα με ποιοτικά χαρακτηριστικά που συνεισφέρουν στη διατήρηση της τοπικής αρχιτεκτονικής και του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος.
  - γ) να μην αφορούν ανακατασκευή από ίχνη ή ερείπια κτισμάτων και
- ✓ επιπλέον τα έργα της δράσης L323-β να διατηρήσουν τη μη παραγωγική δραστηριότητα στους και να μη χρησιμοποιούνται / χρησιμοποιηθούν σαν κατοικία

ΜΕΤΡΟ 41: 421 ΔΙΑΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Τα σχέδια συνεργασίας έχουν σκοπό τη συγκέντρωση τεχνογνωσίας, την ανταλλαγή εμπειριών για την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων (ανθρώπινοι, φυσικοί, οικονομικοί, κ.λπ.), και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας για την περιοχή.

Περιλαμβάνονται δύο κατηγορίες δράσεων:

L421α Διατοπική συνεργασία, που αφορά συνεργασία στο εσωτερικό της Χώρας για την εφαρμογή κοινής δράσης

L421β Διεθνική Συνεργασία, που αφορά συνεργασία μεταξύ περιοχών της Χώρας με περιοχές άλλων κρατών μελών ή τρίτων χωρών για την εφαρμογή κοινής δράσης .

ΜΕΤΡΟ L431 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ, ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΜΨΥΧΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Το Υπομέτρο L431α: Δαπάνες Λειτουργίας της ΟΤΔ

Στο υπομέτρο εντάσσεται η δράση :

L431α: Δαπάνες Λειτουργίας της ΟΤΔ

Δικαιούχοι:	ΟΤΔ που υλοποιεί πρόγραμμα προσέγγισης LEADER στα πλαίσια του Άξονα 4 του ΠΑΑ
Επιχορήγηση :	100%

Το Υπομέτρο L431β : Απόκτηση δεξιοτήτων- εμπύχωση

Στο υπομέτρο εντάσσονται οι δράσεις :

L431β-2 : Ενέργειες πληροφόρησης – ενημέρωσης

L431β-3 : Διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής

L431β-4 : Ενέργειες επιμόρφωσης

Δικαιούχοι:	ΟΤΔ που υλοποιεί πρόγραμμα προσέγγισης LEADER στα πλαίσια του Άξονα 4 του ΠΑΑ
Επιχορήγηση :	100%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι Ενισχυόμενοι τομείς στο πλαίσιο της δράσης L123a «Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων»

1. ΤΟΜΕΑΣ: ΚΡΕΑΣ

Δράση 1.3.: Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων, μονάδων τεμαχισμού– τυποποίησης κρέατος και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων.

Δράση 1.4.: Ίδρυση μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος θηραματικών ειδών και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων σε περιπτώσεις καθετοποίησης της παραγωγής.

Δράση 1.5.: Ίδρυση μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων, σε περιοχές όπου δεν υπάρχει επαρκής υποδομή, με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας.

Δράση 1.6.: Εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση, χωρίς αύξηση δυναμικότητας, με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής προϊόντων με βάση το κρέας (αλλαντοποιεία – κονσέρβες κ.λπ.).

Δράση 1.9: Προμήθεια κινητών (αυτοκινήτων) ψυγείων και ίδρυση μικρών εγκαταστάσεων ψυκτικών θαλάμων στα μικρά Νησιά του Αιγαίου Πελάγους για τη μεταφορά και συντήρηση ευπαθών και νωπών προϊόντων (κρέας και λοιπά προϊόντα κρέατος) με σκοπό την χονδρεμπορία των προϊόντων.

2. ΤΟΜΕΑΣ: ΓΑΛΑ

Δράση 2.1: Ίδρυση – επέκταση τυροκομείων εφόσον κρίνεται απαραίτητο λόγω επάρκειας γάλακτος.

Δράση 2.2.: Εκσυγχρονισμός τυροκομείων με ή χωρίς μετεγκατάσταση ώστε να τηρούνται οι βασικοί όροι υγιεινής και να προωθηθούν τα ποιοτικά προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ της χώρας.

Δράση 2.4.: Ίδρυση μικρών μονάδων παραγωγής γιαούρτης και λοιπών ζυμούμενων προϊόντων γάλακτος.

Δράση 2.5.: Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής γιαούρτης και λοιπών ζυμούμενων προϊόντων γάλακτος.

Δράση 2.6.: Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός – επέκταση, μονάδων αξιοποίησης παραπροϊόντων (τυρόγαλα), που στοχεύουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος.

3. ΤΟΜΕΑΣ: ΑΥΓΑ – ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ

3.1. ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ: ΑΥΓΑ

Δράση 3.1.1.: Ίδρυση μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών.

Δράση 3.1.2.: Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών.

Δράση 3.1.3.: Ίδρυση μονάδων επεξεργασίας αυγών για παραγωγή νέων προϊόντων με βάση τα αυγά.

Δράση 3.1.4.: Ίδρυση μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών και προϊόντων που τυποποιούνται με βάση αναγνωρισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα (ειδικές εκτροφές, βιολογικά κ.λπ.) στα πλαίσια καθε-
τοποίησης των μονάδων.

4. ΤΟΜΕΑΣ: ΔΙΑΦΟΡΑ ΖΩΑ

ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ: ΜΕΛΙ

Δράση 4.1.: Εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων τυποποίησης – επεξεργασίας – μεταποίησης – συσκευασίας μελιού.

Δράση 4.2.: Ίδρυση μικρών μονάδων τυποποίησης – συσκευασίας μελιού μόνο σε ορεινές – νησιωτικές περιοχές, με προτεραιότητα στις μονάδες τυποποίησης – επεξεργασίας – μεταποίησης βιολογικού μελιού.

Δράση 4.3.: Ίδρυση – εκσυγχρονισμός – επέκταση – μετεγκατάσταση μονάδων για παραγωγή σακχαρωδών προϊόντων με βάση το μέλι, snacks κλπ.

Στον υποτομέα του μελιού καμία από τις ανωτέρω δράσεις δεν εμπίπτει στα πεδία επιλεξιμότητας του Καν. 797/2004.

5. ΤΟΜΕΑΣ: ΔΙΑΦΟΡΑ ΖΩΑ

ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ: ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ – ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ

Δράση 5.1.: Ίδρυση – επέκταση σύγχρονων μονάδων αναπλήνισης κουκουλιών.

Δράση 5.2.: Εκσυγχρονισμός, βελτίωση υφισταμένων μονάδων αναπλήνισης κουκουλιών.

Δράση 5.3. Ίδρυση – επέκταση μονάδων μεταποίησης σαλιγκαριών.

Δράση 5.4.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων μεταποίησης σαλιγκαριών.

6. ΤΟΜΕΑΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ

Δράση 6.1.: Εκσυγχρονισμός καθέτων αποθηκευτικών χώρων δημητριακών και με εγκαταστάσεις αερισμού ή με ψυχρό αέρα.

Δράση 6.2.: Εκσυγχρονισμός – βελτίωση οριζοντίων παλαιών αποθηκών.

Δράση 6.3.: Ίδρυση ξηραντηρίων δημητριακών.

Δράση 6.4.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων ξηραντηρίων δημητριακών.

Δράση 6.5.: Συμπλήρωση – εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας υφισταμένων αποθηκευτικών εγκαταστάσεων ρυζιού με τοποθέτηση συστημάτων προκαθορισμού ξήρανσης και ψύξης.

Δράση 6.6.: Ίδρυση νέων μονάδων αποφλοιώσεως – επεξεργασίας – τυποποίησης ρυζιού.

Δράση 6.7.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων αποφλοιώσεως ρυζιού με

εξοπλισμό λείανσης, χρωματοδιαλογής και υγροθερμικής επεξεργασίας και τυποποίησης – συσκευασίας με ή χωρίς μετεγκατάσταση.

Δράση 6.8.: Ίδρυση silos σε κόμβους σύγχρονων διαμετακομιστικών κέντρων.

Δράση 6.9.: Ίδρυση οριζοντίων αποθηκών σε νησιωτικές ή ορεινές περιοχές.

7. ΤΟΜΕΑΣ: ΕΛΑΙΟΥΧΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

A) Ελαιόλαδο

Δράση 7.1.: Ελαιοτριβεία

α) Εκσυγχρονισμός, με ή χωρίς μετεγκατάσταση ελαιοτριβείων χωρίς αύξηση δυναμικότητας με προτεραιότητα σε αυτά που επεξεργάζονται βιολογική πρώτη ύλη.

β) Συγχωνεύσεις ελαιοτριβείων με δυναμικότητα ανάλογη των συγχωνευθέντων.

γ) Ίδρύσεις ελαιοτριβείων αποκλειστικά και μόνο σε ορεινές ή νησιωτικές περιοχές από βιολογική πρώτη ύλη.

Δράση 7.2.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση τυποποιητηρίων – συσκευαστηρίων ελαιολάδου, χωρίς αύξηση της δυναμικότητας.

Δράση 7.3.: Ίδρύσεις – επεκτάσεις τυποποιητηρίων ελαιολάδου για την παραγωγή επώνυμων ποιοτικών, εμπορεύσιμων συσκευασιών, με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του προϊόντος.

Δράση 7.4.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ραφιναρίων ελαιολάδου χωρίς αύξηση της δυναμικότητας.

B) Άλλα Έλαια

Δράση 7.5: Ίδρυση – Επέκταση – Εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας με ή χωρίς μετεγκατάσταση σπορελαιουργείων και βιομηχανιών σπορελαιουργίας.

8. ΤΟΜΕΑΣ: ΟΙΝΟΣ

Δράση 8.1.: Εκσυγχρονισμός οινοποιείων με ή χωρίς μετεγκατάσταση χωρίς αύξηση της δυναμικότητας, για παραγωγή οίνων ποιότητας.

Δράση 8.2.: Συγχώνευση οινοποιείων με παράλληλο εκσυγχρονισμό (κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανολογικού εξοπλισμού) για βελτίωση της ποιότητας και μείωση του κόστους παραγωγής, χωρίς αύξηση της δυναμικότητας.

Δράση 8.3.: Ίδρυση νέων οινοποιείων σύγχρονης τεχνολογίας:

α) σε περιπτώσεις εξυπηρέτησης της τοπικής παραγωγής σε ορεινές και νησιώτικες περιοχές

β) μονάδων παραγωγής οίνων από προϊόντα της βιολογικής αμπελουργίας [Καν.(ΕΟΚ) 2092/91] και συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Δράση 8.4: Προσθήκη, εκσυγχρονισμός, επέκταση γραμμής εμφιάλωσης οίνου σε οινοποιεία για την κάλυψη των αναγκών εμφιάλωσης της παραγωγής τους.

9. ΤΟΜΕΑΣ: ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ

I. Στο επίπεδο της εμπορίας

Δράση 9.1.: Ίδρυση μονάδων συσκευασίας, τυποποίησης, διαλογής, συντήρησης, ψύξης, αποθήκευσης νωπών οπωροκηπευτικών, πατάτας, σύκων, οσπρίων και ξηρώνκαρπών.

Δράση 9.2.: Ίδρυση εγκαταστάσεων στατικών ψυγείων και κατασκευή μικρής δυναμικότητας συσκευα-στηρίων κηπευτικών με δυνατότητα προμήθειας κινητών (αυτοκινήτων) ψυγείων μόνο στα νησιωτικές περιοχές (πλην Κρήτης και Εύβοιας).

Δράση 9.3.: Εκσυγχρονισμοί ή/και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων συσκευασίας, τυποποίησης, διαλογής, συντήρησης, ψύξης, αποθήκευσης νωπών οπωροκηπευτικών, πατάτας, σύκων, οσπρίων και ξηρών καρπών.

II. Στο επίπεδο της μεταποίησης

Δράση 9.7.: Μεταποίηση Βιομηχανικής τομάτας

Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων, κυρίως όσον αφορά:

- τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,
- την παραγωγή νέων προϊόντων χωρίς αύξηση της δυναμικότητας.

Δράση 9.8.: Μεταποίηση φρούτων (ροδάκινα, βερίκοκα, αχλάδια, μήλα, δαμάσκηνα κ.λπ.)

α) Κονσερβοποιεία – Χυμοί φρούτων – Αποξηραμένα φρούτα

Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση υφισταμένων μονάδων κονσερβοποίησης οπωροκηπευτικών, βιομηχανικών ροδακίνων και αχλαδιών, λοιπών φρούτων και λαχανικών κυρίως όσον αφορά:

- τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,
- την παραγωγή νέων προϊόντων.
- Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης (κονσερβοποίησης) οπωροκηπευτικών (πλην βιομηχανικής τομάτας), βιομηχανικών ροδακίνων και αχλαδιών, λοιπών φρούτων και λαχανικών.

β) Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση υφισταμένων μονάδων χυμοποίησης, κυρίως όσον αφορά:

- τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,
- την παραγωγή νέων προϊόντων.

γ) Ίδρυση νέων μονάδων χυμοποίησης οπωρών (πλην των εσπεριδοειδών) σύγχρονης τεχνολογίας.

δ) Αποξηραμένων φρούτων

Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση μονάδων αποξήρανσης φρούτων (δαμάσκηνα, βερίκοκα κ.λπ.).

ε) Ίδρυση – εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού.

στ) Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων, χυμοποίησης εσπεριδοειδών κυρίως όσον αφορά:

- τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,
- τις ψυκτικές εγκαταστάσεις,
- την παραγωγή νέων προϊόντων.

Δράση 9.9.: Μεταποίηση λαχανικών

α) Ίδρυση νέων μονάδων παραγωγής τουρσιών και ψητών λαχανικών, εκσυγχρονισμός και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων, κυρίως όσον αφορά:

- στη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών και
- στην παραγωγή νέων προϊόντων

β) Ίδρυση νέων μονάδων ή εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων για την παραγωγή χυμών λαχανικών κύβων ή μιγμάτων αυτών σε ασηπτική συσκευασία.

Δράση 9.10.: Επενδύσεις εγκατάστασης βιολογικού καθαρισμού και αξιοποίησης υπολειμμάτων των

χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών του τομέα μεταποίησης οπωροκηπευτικών για την παραγωγή

λιπασμάτων ή/και ζωοτροφών.

Δράση 9.11.: Μεταποίηση ξηρών καρπών.

Ίδρυση νέων μονάδων, εκσυγχρονισμός και επέκταση ή και μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων για παραγωγή προϊόντων πάστας, νιφάδων πραλίνας, παστελιών, snacks κ.λπ.

Δράση 9.12.: Μεταποίηση σύκων – σταφίδων

α) Εκσυγχρονισμός και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων.

β) Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης – αποξήρασης σύκων και σταφίδων.

III. Στον τομέα των μονάδων επεξεργασίας επιτραπέζιων ελαιών

Δράση 9.13.: Εκσυγχρονισμός των μονάδων επεξεργασίας βρωσίμων ελαιών, χωρίς αύξηση δυναμικότητας.

Δράση 9.14.: Ίδρυση – επέκταση μονάδων μόνο για γραμμές συσκευασίας καταναλωτή και γραμμές παραγωγής νέων προϊόντων.

Δράση 9.15.: Μετεγκαταστάσεις που αφορούν την μεταφορά μονάδων από τις αστικές περιοχές, για λόγους που σχετίζονται με τη ρύπανση χωρίς αύξηση δυναμικότητας.

IV. Στον τομέα των Γεωμήλων

Δράση 9.16.: Ίδρύσεις νέων μονάδων, εκσυγχρονισμός – επέκταση, με ή χωρίς μετεγκατάσταση, συμπλήρωση υφισταμένων μονάδων, ή προσθήκη γραμμών σε υφιστάμενες μονάδες μεταποίησης γεωμήλων με προορισμό την παραγωγή νέων προϊόντων όπως:

- προτηγανισμένης / κατεψυγμένης πατάτας,
- τσιπς ή σνακς πατάτας κ.λπ.
- άλλα νέα προϊόντα

Έργα του **Τομέα οπωροκηπευτικών** που υποβάλλονται από αναγνωρισμένες ή προαναγνωρισμένες από τη Δ/νση ΠΑΠ Δενδροκηπευτικής Ομάδες Παραγωγών (Συνεταιρισμοί, ΕΑΣ, καθώς και Εταιρείες που έχουν αναγνωρισμένη Ομάδα Παραγωγών), είναι επιλέξιμα μόνο για τα μικρά Νησιά του Αιγαίου και Ιονίου (μέχρι 3.100 κατοίκους).

10. ΤΟΜΕΑΣ: ΑΝΘΗ

Δράση 10.1.: Ίδρυση νέων εγκαταστάσεων μεταποίησης ή εκσυγχρονισμός ή επέκταση υφισταμένων μονάδων.

α) Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός και επέκταση τυποποιημένων δρεπτών ανθέων και γλαστρικών.

β) Ίδρυση ξηραντηρίων ανθέων.

Δράση 10.2.: Ίδρυση νέων εγκαταστάσεων εμπορίας (νέες αναγορές – κέντρα διανομής) από συλλογικούς φορείς ανθοπαραγωγών.

12. ΤΟΜΕΑΣ: ΣΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Δράση 12.1.: Ίδρυση – επέκταση μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού.

Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού.

13. ΤΟΜΕΑΣ: ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ & ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ

Δράση 13.1.: Ίδρυση – επέκταση μονάδων τυποποίησης και επεξεργασίας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.

Δράση 13.2.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων τυποποίησης και επεξεργασίας

αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.

ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΤΟΜΕΙΣ:

Ως προϊόντα ποιότητας είναι αυτά που καθορίζονται από τους Καν.(ΕΟΚ) 2092/91, 2081/92, 2082/92 και Καν.(ΕΚ)1804/99, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται, καθώς και αυτά που καθορίζονται από την Εθνική Νομοθεσία και πιστοποιούνται κατάλληλα.